

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania S. P.
od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 27 stycznia 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Lublinie z dnia 17 października 2024 r., sygn. akt III AUa 29/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 17 października 2024 r., III AUa 29/24, oddalił apelację odwołującego się S. P. od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 24 października 2023 r., VIII U 1933/22, oddalającego jego odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z 29 czerwca 2022 r. oraz z 18 lipca 2022 r. stwierdzających ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w spornych okresach.

Odwołujący się wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną, zaskarżając ten wyrok w całości. Uzasadniając wiosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona. W ocenie skarżącego wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie jest niewłaściwy, albowiem opiera się na błędnym założeniu, iż w latach 2019 - 2022 r. zmieniał on centrum interesów

życiowych i sposób zarobkowania. Na skutek zaskarżonego doszło do zaakceptowania pewnego dualizmu prawnego. Z jednej strony, z tytułu pracy na terenie Republiki Francuskiej zostały odprowadzone stosowne składki tylko za okres pracy tj. 120 dni, natomiast z drugiej strony na terenie Rzeczypospolitej Polskiej uznano, iż za cały okres od 16 września 2019 r. do 31 maja 2022 r. skarżący podlegał ubezpieczeniu społecznemu na terenie innego kraju wspólnotowego. Choć poza tym 120 dniami pracy nie wykonywał on innej pracy na terytorium Republiki Francuskiej, jak też nie przebywał na jej terenie. Zatem nie można wskazać tytułu prawnego do objęcia go ubezpieczeniem społecznym na terytorium innego państwa Unii Europejskiej przez cały okres pozbawienia go ubezpieczenia społecznego rolników na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Wiosek ten powinien zawierać profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06).

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że nawiązanie do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego

ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest zatem powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Ponadto w przyczynie kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie chodzi o wskazanie naruszenia prawa przez sąd *meriti*, choćby oczywistego, co dotyczy zwłaszcza uchybień w sferze prawa procesowego, lecz o to, aby wykazane uchybienia sądu skutkowały wydaniem oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 Nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 28 lutego 2012 r., I PK 157/11, LEX nr 1215115).

Skarżący nie wykazał istnienia powyższej przesłanki przedsądu.

Sąd Najwyższy w wyroku 9 lutego 2023 r., III USKP 37/22 (OSNP 2023, Nr 12, poz. 137), wyjaśnił, że rolnik, który rozpoczyna prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, może pozostać w ubezpieczeniu rolniczym po wykazaniu spełnienia warunków określonych w art. 5a ustawy z 20 grudnia 1990 r.

o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 2025 r. poz. 1770 ze zm.). Jednym z warunków nich jest niepozostawanie w stosunku pracy lub stosunku służbowym (art. 5a ust. 1 pkt 3 ustawy).

Tymczasem skarżący w okresach od 16 września do 19 października 2019 r., od 14 września do 2 października 2020 r., od 15 czerwca do 10 lipca 2021 r., od 20 września do 15 października 2021 r. oraz od 13 czerwca do 2 lipca 2022 r. pracował we Francji na podstawie umowy o pracę, od której były odprowadzane składki na ubezpieczenie. Jeżeli w przypadku osoby ubezpieczonej w rolniczym systemie ubezpieczenia społecznego powstaje inny tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym w systemie powszechnym (w tym przypadku z racji wykonywania umowy o pracę w innym kraju Unii Europejskiej), to ma on pierwszeństwo przed ubezpieczeniem społecznym rolników, gdyż przepis art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników pozwala rolnikowi pozostać w systemie ubezpieczenia rolniczego wyłącznie w przypadku rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej (po spełnieniu określonych przesłanek). Inne tytuły powszechnego ubezpieczenia społecznego wykluczają stosowanie tego rozwiązania (por. wyroki Sądu Najwyższego z 16 października 2007 r., I UK 123/07, oraz z 3 września 2009 r., III UK 29/09). W przypadku skarżącego, który podejmował kilkakrotnie zatrudnienie na terytorium Francji, dalsze pozostawanie w tym systemie byłoby sprzeczne z zasadą, że możliwość pozostawania w ubezpieczeniu społecznym rolników dotyczy tylko podjęcia zatrudnienia na terytorium Polski, jeżeli zatrudnienie w innym Państwie wspólnoty również generuje powstanie tytułu ubezpieczenia. Warunek, iż nie można być pracownikiem (pozostawać w stosunku służbowym), aby pozostawać w ubezpieczeniu społecznym rolników wcale nie uprawnia do twierdzenia, że inne podstawy powszechnego ubezpieczenia społecznego są obojętne, a nawet dopuszczalne.

Strona skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania przez Sąd Najwyższy wniesionej przez nią skargi kasacyjnej, wobec czego na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

[a.ł.]

